
FOLKETINGET

Finansudvalget og Europaudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 26. juni 2018

Kontaktperson:

Martin Jørgensen (3622)

Samråd om det europæiske semester

Kommissionens forslag til landespecifikke henstillinger til Danmark for 2018-2019 omfatter kun en enkelt anbefaling om at øge konkurrencen i den indenlandsk orienterede servicesektor.

På baggrund af det danske konvergensprogram 2018 vurderer Kommissionen, at Danmark vil overholde reglerne under stabilitets- og vækstpagten om underskud, bruttogæld og det mellemfristede budgetmål i 2018-2019.

Der er dog ifølge Kommissionen behov for tiltag, der i højere grad inddrager marginaliserede og dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet. Produktivitetsvæksten er desuden faldende bl.a. på baggrund af svag konkurrence i dele af den hjemmemarkedsorienterede servicesektor. Endelig påpeger Kommissionen, at de markante boligprisstigninger kan udgøre en fare for realøkonomien og banksektoren.

Indledning

Det går overordnet godt med den europæiske økonomi. Kommissionen opfordrer derfor medlemslandene til at udnytte de forbedrede økonomiske omstændigheder til at få gennemført strukturreformer, bl.a. for at skabe bedre

rammer for erhvervslivet og for investeringer samt for at forberede arbejdsstyrken på fremtiden. Der bør også tages hensyn til de langsigtede udfordringer i kraft af den demografiske udvikling, migration og klimaforandringer. Endelig omfatter Kommissionens forslag til henstillinger også et særligt hensyn til sociale udfordringer med udgangspunkt i den europæiske søjle for sociale rettigheder¹.

Prioriteter for det europæiske semester 2018

Den overordnede ramme for de landespecifikke henstillinger bygger på de økonomiske-politiske prioriteter for EU i 2018, som Kommissionen fastlagde i den såkaldte vækstanalyse fra november 2017. For euroområdet er der endvidere særlige anbefalinger til den økonomiske politik, som blev vedtaget i marts. Hertil kommer Kommissionens vurdering af de enkelte medlemslande i landerapporterne² fra marts, medlemslandenes egne nationale reformprogrammer samt de stabilitets- eller konvergensprogrammer, som Kommissionen modtog i april.

På EU-topmødet den 22. marts 2018 tilsluttede EU's stats- og regeringschefer sig de overordnede prioriteter for det europæiske semester i 2018, hvor medlemslandene skal:

- fremme investeringer
- fortsætte med strukturreformer
- sikre en ansvarlig finanspolitik.

Det overordnede mål for Kommissionens henstillinger for 2018-2019 er, at tilskynde medlemslandene til at udnytte den aktuelle gunstige økonomiske situation til at styrke deres økonomier yderligere.

EU-landene skal derfor prioritere reformer, som:

- øger deres vækstpotentiale og gør den mere inklusiv
- skaber et bedre institutionelt miljø og erhvervmiljø
- fjerner investeringsflaskehalse
- forbedrer ressourceeffektiviteten
- støtter oprettelsen af kvalitetsjob
- mindsker uligheder
- tackler udfordringer med hensyn til færdigheder

¹ Den sociale søjles tre dimensioner (lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår samt social beskyttelse og inklusion) vurderes ud fra en såkaldt social resultattavle med 12 overordnede indikatorer.

² Se [EU-note nr. 20](#) fra den 14. marts 2018 for en beskrivelse af landerapporten for Danmark.

- sikrer effektive, robuste og tilgængelige sundhedsydelser
- forbedrer de sociale sikkerhedsnet.

Kommissionens forslag til landespecifikke anbefalinger blev godkendt af Rådet for økonomiske og finansielle anliggender den 22. juni 2018. De arbejdsmarkeds- og socialpolitiske elementer blev godkendt af Rådet for beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik den 21. juni 2018. Den formelle vedtagelse af anbefalingerne sker dog først på et senere tidspunkt. Hvis Rådet i processen vælger at ændre i Kommissionens udkast til henstillinger, skal det begrundes³.

Henstilling til Danmark

Kommissionen foreslår en enkelt henstilling til Danmark for perioden 2018 til 2019, hvor det anbefales, at:

1. *Øge konkurrencen i de dele af servicesektoren, der er orienteret mod hjemmemarkedet, f.eks. i distributionen af forsyningstjenester og i finanssektoren.*

Anbefalingen om at styrke konkurrencen i servicesektoren har også tidligere været at finde blandt henstillingerne til Danmark, men denne gang nævnes forsyningstjenester og finanssektoren specifikt (se bilag II). Danmark befinder sig i den såkaldte forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten⁴ og vil ifølge Kommissionens vurdering overholde stabilitets- og vækstpagtens bestemmelser i 2018 og 2019.

Offentlige finanser

I det danske konvergensprogram regnes der med et offentligt underskud på 0,7 pct. af BNP i 2018 samt en opfyldelse af den mellemfristede budgetmålsætning om et strukturelt underskud på højst 0,5 pct. af BNP i hele programperioden frem til 2025. Kommissionen vurderer, at den strukturelle saldo vil udvise et overskud på 0,3 pct. af BNP i 2018 og 0,9 pct. af BNP i 2019. Den

³ Det følger af det såkaldte "comply or explain"-princip i artikel 2-ab, stk. 2 i forordning 1466/97 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker.

⁴ I den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten skal medlemslandene primært fokusere på overholdelse eller bevægelse hen imod den såkaldte mellemfristede budgetmålsætning (MTO), som er udtrykt som et strukturelt mål for den offentlige budgetstilling, der for Danmarks vedkommende er på - 0,5 pct. af BNP. I den korrigerende del af stabilitets- og vækstpagten er medlemslandene under den såkaldte procedure for uforholdsmæssigt store underskud (budgetunderskud der overstiger 3 pct. af BNP eller offentlig bruttogæld på over 60 pct. af BNP) og skal som navnet antyder sikre en tilbagevenden til overholdelse af underskuds- eller gældskriteriet.

offentlige bruttogæld vil ifølge konvergensprogrammet falde til 35,6 pct. af BNP i 2018 og herefter yderligere falde til 34,2 pct. af BNP i 2020. Den forventes at ligge lige under 40 pct. i 2025. Kommissionen vurderer, at de makroøkonomiske antagelser bag fremskrivningerne er realistiske.

Arbejdsmarkedet

Ifølge Kommissionen er et tilstrækkeligt udbud af arbejdskraft en vigtig forudsætning for en holdbar vækst. Reforme der kan øge optagelsen og gennemførelsen på erhvervsuddannelserne, og tiltag der kan forbedre de digitale færdigheder, vil ifølge Kommissionen formodentligt øge udbuddet af faglærte. Kommissionen anbefaler samtidig foranstaltninger, der i højere grad inddrager marginaliserede og dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet (unge med et lavt uddannelsesniveau, personer med nedsat arbejdsevne eller handicap og personer med indvandrerbaggrund). Der er fortsat en udfordring med integration af børn med indvandrerbaggrund i uddannelsessystemet.

Produktiviteten

Kommissionen vurderer, at selvom Danmark har et højt produktivetsniveau, har produktivetsvæksten været nedadgående i en længere periode. Det gælder specielt for de dele af servicesektoren, som er rettet mod hjemmemarkedet. Kommissionen påpeger, at bl.a. realkreditinstitutterne ikke er udsat for udenlandsk konkurrence. Kommissionen nævner også detailhandelen, finanssektoren, distribution af forsyningstjenester, transportsektoren og engroshandelen med medicinalvarer som eksempler på hjemmemarkedsorienterede dele af servicesektoren med svag konkurrence. Det hæmmer ifølge Kommissionen fortsat produktiviteten, investeringerne og jobskabelsen.

Boligpriser

De fortsat stigende boligpriser i særligt de større byområder og stor gæld i husholdningerne vækker bekymring hos Kommissionen⁵. Husholdningernes gæld ligger ifølge Kommissionens skøn over et ansvarligt niveau. Hertil kommer, at andelen af realkreditlån med meget høj gælds faktor (gæld i forhold til indkomst) er steget kraftigt siden 2013, især i og omkring København.

Kommissionen anerkender, at den danske regering har gennemført tiltag for at begrænse risikabel låntagning (med virkning fra 2018 og 2020) og vedtaget

⁵ Det såkaldte europæiske udvalg for systemiske risici (ESRB) har i november 2016 advaret otte EU-lande, herunder Danmark, om sårbarheden i boligsektoren på grund af stigende boligpriser og stor gæld i husholdningerne ([pressemeldelse](#)). Advarsel til Danmark ([ESRB/2016/07](#)).

en reform af ejendomsskatterne (med virkning fra 2021) for at udligne de regionale ubalancer i boligpriserne. Kommissionen mener dog, at kombinationen af høje lån i forhold til indkomsten, stor gæld med høj rentefølsomhed og potentielt overvurderede boligpriser øger risikoen ved et boligprisfald, som vil kunne skade realøkonomien og banksektoren.

Henstillinger til EU-landene på det finanspolitiske område

Foruden Danmark befinder 24 medlemslande sig i den såkaldte forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten⁶. Heraf har 15 fået henstillinger om strukturelle budgetforbedringer med henblik på at leve op til deres mellemfristede budgetmålsætninger⁷.

For Rumænien og Ungarns vedkommende er der tale om en såkaldt signifikant afvigelse fra den mellemfristede budgetmålsætning, hvilket kræver en særskilt tilpasning mod landenes respektive mål for struktursaldoen.

Danmark, Bulgarien, Cypern, Tjekkiet, Tyskland, Irland, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederlandene og Sverige har allerede opnået deres mellemfristede budgetmålsætninger.

Spanien er nu eneste land under den korrigerende del af stabilitets- og vækstpagten, og Spaniens finanspolitiske henstilling går derfor på, at bringe det offentlige budgetunderskud under pagtens kriterie på 3 pct. af BNP.

Kommissionen har undersøgt, om Belgien og Italien lever op til gældskriteriet i stabilitets- og vækstpagten. Kommissionen kommer frem til, at Italien efter alt at dømme lever op til gældskriteriet på nuværende tidspunkt. For Belgiens vedkommende er dokumentationen ikke tilstrækkelig til at konstatere, om landet har levet op til gældskriteriet eller ej. Kommissionen vil derfor foretage en ny undersøgelse af begge lande næste år på baggrund af data for 2018.

Kommissionen opfordrer generelt overskudslande med et finanspolitisk råderum til at gøre deres økonomier mere robuste og støtte vækst. For lande med stor gæld opfordrer Kommissionen til at der genopbygges finanspolitiske stødpuder.

⁶ Proceduren mod Frankrig i forbindelse med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud er netop blevet ophævet på rådsmødet for økonomi og finans den 22. juni 2018.

⁷ Belgien, Estland, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Letland, Polen, Portugal, Slovenien, Slovakiet, Storbritannien, Østrig, Rumænien og Ungarn.

Den finanspolitiske kurs var stort set neutral i 2017, og burde ifølge Kommissionen forblive uændret i 2018. De landespecifikke henstillinger finanspolitiske anbefalinger forventes at resultere i en finanspolitiske kurs i euroområdet i 2019, der også vil være stort set neutral.

Kommissionen vurderer endvidere, at 11 medlemslande⁸ har makroøkonomiske ubalancer, der skal tages hånd om. Heraf har tre medlemslande såkaldte uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Det drejer sig om Kroatien, Italien og Cypern. Kommissionen vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte næste skridt i proceduren⁹, men de 11 lande med makroøkonomiske ubalancer vil være underlagt en specifik overvågning.

En oversigt over landespecifikke henstillinger på de øvrige områder kan ses i bilag I. Som det fremgår, står Danmark ikke alene med udfordringen omkring konkurrencen i servicesektoren. Østrig, Belgien, Tyskland, Frankrig, Kroatien, Ungarn, Italien og Luxembourg har også fået en henstilling på dette område. Det største antal af henstillinger falder i kategorierne finanspolitik og finanspolitisk styring, kvalifikationer og livslang læring, de offentlige finansers bæredygtighed på langt sigt og uddannelse.

Kommissionen nævner også vigtigheden af at bekæmpe aggressiv skatteplanlægning. Skattesystemet udnyttes ifølge Kommissionen fortsat i en række medlemslande af multinationale selskaber til aggressiv skatteplanlægning. Der er dog ikke nogle medlemslande, der har modtaget specifikke henstillinger om aggressiv skatteplanlægning, men det nævnes i de indledende betragtninger for Cypern, Malta, Ungarn, Belgien, Irland, Luxembourg og Nederlandene.

Næste skridt

Kommissionens forslag til landespecifikke henstillinger blev som nævnt godkendt på rådsmødet for økonomiske og finansielle anliggender den 22. juni, hvorefter EU's stats- og regeringschefer forventes at tilslutte sig henstillingerne på mødet i Det Europæiske Råd den 28.-29. juni.

De landespecifikke henstillinger bliver dog først formelt vedtaget på rådsmødet for økonomiske og finansielle anliggender den 13. juli 2018.

⁸ Spanien, Tyskland, Irland, Nederlandene, Sverige, Frankrig, Bulgarien, Cypern, Kroatien, Italien og Portugal.

⁹ På linje med proceduren for uforholdsmæssige store offentlige underskud under stabilitets- og vækstpagten er der også indført en procedure for uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer.

Bilag I: Oversigt over områder dækket af de landespecifikke henstillinger for 2018-2019

Politikområder	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Finanspolitik & finanspolitisk styring																											
De offentlige finansers bæredygtighed på lang sigt, inkl. pension																											
Reducere skattebyrden på arbejde																											
Udvide skattegrundlaget																											
Reducere skattefordelene ved gældsfinansiering																											
Bekæmpe skatteunddragelse, forbedre skatteforvaltningen og tackle skatte- Finansielle tjenester																											
Boligmarkedet																											
Adgang til finansiering																											
Privat gældsætning																											
Lovgivning om jobbeskyttelse & regler for arbejdskontrakter																											
Arbejdsløshedsunderstøttelse																											
Aktiv beskæftigelsespolitik																											
Incentiver til at arbejde, jobskabelse, arbejdsmarkedsdeltagelse																											
Løn & løndannelse																											
Børnepasning																											
Sundhedsydelser & langtidspleje																											
Reducere fattigdom & social eksklusion																											
Uddannelse																											
Kvalifikationer & livslang læring																											
Forskning & innovation																											
Konkurrence & rammevilkår																											
Konkurrence i servicesektoren																											
Telekom., posttjenester & lokale offentlige tjenester																											
Energi, ressourcer & klimaændringer																											
Transport																											
Rammevilkår for erhvervslivet																											
Insolvensregler																											
Den offentlige forvaltning																											
Statsjede virksomheder																											
Retspleje																											
Skyggeøkonomi & korruption																											

Bilag II: Landespecifikke henstillinger til Danmark 2011-2017 og Kommissionens forslag for 2018

2018: (Kommissionens forslag, godkendt af Rådet)

1. Øge konkurrencen i de dele af servicesektoren, der er orienteret mod hjemmemarkedet, f.eks. i distributionen af forsyningstjenester og i finanssektoren.

2017:

1. Skabe konkurrence i de dele af servicesektoren, der er rettet mod hjemmemarkedet.

2016:

1. Overholde den mellemfristede budgetmålsætning i 2016 og opnå en årlig finanspolitisk tilpasning på 0,25 % af BNP i retning af den mellemfristede budgetmålsætning i 2017.

2. Øge produktiviteten og investeringerne i den private sektor ved at styrke konkurrencen i den danske servicesektor, navnlig ved at lette markedsadgangen i detailbranchen og i bygge- og anlægsbranchen. Tilskynde til øget samarbejde mellem virksomheder og universiteter.

2015:

1. Undgå en afvigelse fra den mellemfristede budgetmålsætning i 2016.

2. Øge produktiviteten, navnlig i de dele af servicesektoren, der er rettet mod hjemmemarkedet, bl.a. detailsektoren og bygge- og anlægsbranchen. Lemp restriktionerne for placering af butikker og træffe yderligere foranstaltninger til at fjerne de resterende hindringer, der skyldes godkendelses- og autorisationsordningerne i bygge- og anlægsbranchen

2014:

1. Efter korrektionen af det uforholdsmæssigt store underskud fortsætte med at føre en vækstfremmende finanspolitik og bevare en sund budgetstilling samt sikre fortsat opfyldelse af den mellemfristede budgetmålsætning i hele konvergensprogrammets løbetid.

2. Træffe yderligere foranstaltninger for at fremme beskæftigelsesegnetheden for de personer, der befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet. Forbedre uddannelsesresultaterne, navnlig hos de unge med indvandrerbaggrund, og effektivisere erhvervsuddannelserne. Lette overgangen fra uddannelse til arbejdsliv, herunder gennem mere udbredt arbejdspladslæring og flere praktikpladser.

3. Øge indsatsen for at fjerne adgangsbarriererne og reducere de lovgivningsmæssige krav med henblik på at øge konkurrencen i den indenlandske servicesektor, navnlig inden for detailhandel og bygge- og anlæg, som anbefalet af Produktivitetskommissionen.

2013:

1. gennemføre budgetstrategien i 2013 som planlagt for at sikre korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013. Derudover gennemføre budgetstrategien for 2014 og frem med henblik på at sikre en tilstrækkelig finanspolitisk indsats for at forblive på den mellemfristede målsætning

2. tage yderligere skridt til at forbedre beskæftigelsesegnetheden for personer på kanten af arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund, langtidsledige og lavt kvalificerede arbejdstagere. Forbedre kvaliteten af erhvervsuddannelserne med henblik på at nedbringe frafaldsprocenten og øge antallet af praktikpladser. Gennemføre folkeskolereformen for at hæve uddannelsesniveautet og forbedre omkostningseffektiviteten i uddannelsessystemet

3. fortsætte indsatsen for at fjerne barriererne for konkurrence i servicesektoren, herunder i detailsektoren og bygge- og anlægssektoren, og øge effektiviteten af de offentlige tjenesteydelser.

2012:

1. gennemføre budgetstrategien som planlagt for at sikre korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013 og nå den gennemsnitlige årlige strukturelle tilpasningsindsats, der er angivet i Rådets henstillinger i henhold til proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Derefter sikre en passende strukturel tilpasningsindsats med henblik på at gøre tilstrækkeligt fremskridt i retning af den mellemfristede budgetmålsætning, herunder nå benchmarket for udgifter

2. tage yderligere skridt til at øge det langsigtede udbud af arbejdskraft ved at gennemføre en reform af førtidspensionsordningen og ved i højere grad at målrette ordninger for beskæftigelse med offentligt tilskud (fleksjobordningen) mod personer med nedsat arbejdsevne og forbedre beskæftigelsesegnetheden for personer med indvandrerbaggrund

3. uden forsinkelse at gennemføre de bebudede foranstaltninger for at forbedre omkostningseffektiviteten i uddannelsessystemet, nedbringe frafaldsprocenterne, navnlig i den erhvervsfaglige uddannelsessektor, og forøge antallet af praktikpladser

4. fortsætte indsatsen for at fjerne hindringer for konkurrence inden for især lokale tjenesteydelser, detailsektoren og byggesektoren, herunder ved yderligere at åbne kommunernes og regionernes indkøb af tjenesteydelser op for konkurrence og sikre, at sanktionerne for overtrædelse af konkurrencelovgivningen i tilstrækkelig grad har afskrækkende virkning

5. overveje yderligere forebyggende foranstaltninger med henblik på at styrke stabiliteten på boligmarkedet og i det finansielle system på mellemlang sigt, herunder ved at tage hensyn til resultaterne af Erhvervs- og Vækstministeriets igangværende undersøgelse af fordelingen af formue og gæld på tværs af husholdningerne og ved at tage ejendomsværdibeskatningssystemet og det kommunale ejendomsskattesystem op til revision.

2011:

1. Gennemføre finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger i 2011, 2012 og 2013 og sikre årlig finanspolitisk indsats på 0,5 % af BNP i perioden 2011-2013 som planlagt og korrigere det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013 i overensstemmelse med Rådets henstilling under proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Derefter, sikre, som planlagt, en hensigtsmæssig tilpasning mod den mellemfristede målsætning. Fremskynde reduktionen af det offentlige underskud, hvis de økonomiske betingelser viser sig at blive bedre end forventet i øjeblikket. Styrke udgiftsstyringen ved at vedtage bindende flerårige udgiftslofter for kommuner, regioner og stat, som er i overensstemmelse med de overordnede mellemsigtede almindelige budgetmål.

2. Tage yderligere skridt til at øge det langsigtede udbud af arbejdskraft, med henblik på at styrke beskæftigelsen og de offentlige finansers holdbarhed, ved at implementere den nyligt besluttede reform af efterlønsordningen, ved at gennemføre en reform af førtidspensionen og ved i højere grad at målrette tilskudsordninger (fleksjobordningen) mod de mest sårbare grupper.

3. Fremskynde gennemførelsen af reformer for at forbedre kvaliteten i uddannelsessystemet. Nedbringe frafaldsprocenterne, især i den erhvervsfaglige uddannelsessektor, og forøge antallet af lærepladser.

4. Tage skridt til at fjerne hindringer for konkurrencen, især i borgernær service og detailsektoren, ved at revidere planlægningslovgivningen og åbne for indkøb i kommuner og regioner.

5. Samtidig med at den igangværende stabilisering af ejendomsmarkedet efter den seneste priskorrektion understøttes, overveje en præventiv indsats for

at styrke den mellemsigtede stabilitet på boligmarkedet og det finansielle system, herunder en gennemgang af realkreditsystemets og ejendomsskattesystemets funktion.